

Sygn. akt I ACa 701/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Roman Dzięczek

Sędzia SA Ewa Kaniok

Sędzia SO (del.) Mariusz Jabłoński (spr.)

Protokolant st. sekr. sąd. Joanna Baranowska

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa D. P. i W. P.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Obrony Narodowej

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 26 lutego 2014 r.

sygn. akt II C 475/13

I. prostuje zaskarżony wyrok w ten sposób, że w komparycji wyroku po wyrazie „Protokolant:” wpisuje zamiast wyrazów „sekr. sądowy” wyrazy (...),

II. oddala apelację,

III. zasądza od D. P. i W. P. solidarnie na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 701/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 lutego 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo D. i W. P. przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Obrony Narodowej o zapłatę oraz zasądził od powodów na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej kwotę 3600 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu. Sąd Okręgowy ustalił, iż W. P. został wyznaczony z dniem 1 lipca 2003 r. na stanowisko starszego specjalisty w Międzynarodowym Sztabie Wojskowym (I.) w Kwaterze Głównej (...) w B.. W okresie od dnia 1 lipca 2004 r. do dnia 30 czerwca 2006 r. był wyznaczony na to stanowisko ponownie. Z uwagi na wykonywanie służby zawodowej poza granicami Polski, powód otrzymywał m.in. należność zagraniczną od której organ podatkowy odprowadzał podatek dochodowy od osób fizycznych. W dniu 4 września

2009 r. Główny Księgowy Ministra Obrony Narodowej wydał zaświadczenie nr (...) dotyczące przebiegu służby powoda w międzynarodowych strukturach dowodzenia (...) w B. - z treści wynika, iż W. P. w latach 2003-2006 pełnił zawodową służbę wojskową poza granicami państwa, do której był wyznaczony przez uprawniony organ wojskowy. Wyznaczenie nie miało związku przyczynowego z okolicznościami wymienionymi w przepisie art. 21 ust. 1 pkt 83 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. W dniu 22 czerwca 2009 r. powodowie wystąpili z wnioskiem o stwierdzenie nadpłaty podatku za lata 2005-2006, w ich ocenie należność powoda nie podlegała opodatkowaniu jako zwolniona od podatku (art. 21 ust. 1 pkt 83 u.p.d.o.f.). Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w K. oddalił wnioski w zakresie dotyczącym roku 2005 decyzją z dnia 22 sierpnia 2009 r., wskutek odwołania decyzja została uchylona przez Dyrektora Izby Skarbowej, który stwierdził nadpłatę w wysokości 76 zł decyzją z dnia 30 listopada 2009 r. Powodowie zaskarżyli decyzję Dyrektora Izby Skarbowej do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie, który wyrokiem z dnia 25 lutego 2010 r. oddalił ich skargę. Skarga kasacyjna powodów została oddalona przez Naczelnego Sąd Administracyjny wyrokiem z dnia 1 grudnia 2011 r. Decyzją z dnia 22 sierpnia 2009 r. Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w K. odmówił stwierdzenia nadpłaty podatku za rok 2006. Dyrektor Izby Skarbowej utrzymał decyzję w mocy, wobec czego powodowie zaskarżyli decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, który skargę oddalił wyrokiem z dnia 25 lutego 2010 r. Skarga kasacyjna powodów została oddalona przez Naczelnego Sąd Administracyjny wyrokiem z dnia 1 grudnia 2011 r. Wskutek przeprowadzonych postępowań powodowie ponieśli koszty procesowe. W dniu 10 kwietnia 2013 roku powodowie wezwali do zapłaty kwoty w wysokości 111.171,32 zł przez Skarb Państwa-Ministerstwa Obrony Narodowej na rzecz powodów, kwota miała stanowić szkodę jaką powodowie ponieśli wskutek wystawienia przez Głównego Księgowego MON zaświadczenia nr (...). Pismem z dnia 16 maja 2013 roku Ministerstwo Obrony Narodowej odmówiło dokonania zapłaty wskazując, że zaświadczenie jest zgodne z prawem i orzeczeniem Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Apelację od orzeczenia Sądu Okręgowego w dniu 3 kwietnia 2014 r. (data nadania) złożyli powodowie, zarzucając naruszenie art. 417 § 1 k.c. poprzez jego niewłaściwą interpretację i przyjęcie, że działanie Głównego Księgowego MON nie było bezprawne, a w zw. z art. 361 § 1 k.c., że pomiędzy niewypłaceniem żądanej przez powodów kwoty, a wydaniem zaświadczenia brak jest związku przyczynowego; art. 417¹ § 2 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie; art. 442¹ § 1 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że roszczenie powodów jest przedawnione oraz poprzez nierozpoznanie istoty sprawy. W odpowiedzi na apelację z dnia 6 maja 2014 r. pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od powodów na rzecz Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powodów nie zasługiwała na uwzględnienie. Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy są w pełni prawidłowe, a okoliczności ustalone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku zostały przyjęte za podstawę rozstrzygnięcia apelacji.

Nie jest zasadny zarzut naruszenia art. 417¹ § 2 k.c. Wbrew zarzutom apelacji powołany przepis nie stanowił podstawy prawnej jaką Sąd Okręgowy zastosował do roszczenia powodów. Rozważanie Sądu Okręgowego w tym przedmiocie należy traktować jako zmierzające do wieloaspektowego rozważenia kwestii potencjalnej odpowiedzialności pozwanego. Przyjmując za zasadne oczywiste wnioski Sądu Okręgowego w zakresie braku podstaw do przyjęcia odpowiedzialności pozwanego z art. 417¹ § 2 k.c. należy zauważyć, że wnioski te pozostają bez znaczenia z punktu widzenia oceny wykazania przesłanek odpowiedzialności pozwanego z art. 417 § 1 k.c. Sąd Apelacyjny nie dopatrywał się jednak naruszenia także tego przepisu. Podstawę odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa, przewidzianej art. 417 § 1 k.c., może stanowić wyłącznie niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej. Powodowie wywodzili zaistnienie tej przesłanki z faktu, iż Główny Księgowy MON nie był osobą uprawnioną do wydania zaświadczenia w przedmiocie określenia celów w jakich powód został wyznaczony do służby wojskowej oraz, iż zaświadczenie to było merytorycznie nieprawidłowe albowiem powód wykonywał zadania związane ze wzmacnianiem sił państwa albo sił sojuszniczych, a zatem podlegał pod zakres stosowania art. 21 ust. 1 pkt 83 u.p.d.o.f. W ocenie Sądu Apelacyjnego zasadnie Sąd Okręgowy uznał, że wydanie zaświadczenia nr (...) nie było działaniem niezgodnym z prawem. Nie są przekonywujące twierdzenia powodów

co do wydania przedmiotowego zaświadczenia poza zakresem uprawnień przysługujących Głównemu Księgowemu skoro przedmiotem zaświadczenia są kwestie finansowe – dotyczące zastosowania przepisów prawa podatkowego w kontekście przychodów otrzymywanych przez powoda, z czym w sposób bezpośredni związana jest kwestia zakresu stosowania art. 21 ust. 1 pkt 83 u.p.d.o.f. Nadto należy zauważyć, że kwestia zakresu stosowania art. 21 ust. 1 pkt 83 u.p.d.o.f. była przedmiotem rozpoznania w toku postępowania administracyjnego i sądownoadministracyjnego, które w efekcie nie doprowadziło do uwzględnienia żądania powodów. Zatem wadliwości tego zaświadczenia na żadnym z tych etapów postępowania nie została potwierdzona. W ocenie Sądu Apelacyjnego należy jednak podkreślić, że merytoryczna poprawność wydanego zaświadczenia nie jest istotnym zagadnieniem z punktu widzenia poprawności wydanego orzeczenia. Należy zauważyć, że zaświadczenie wydane w ramach postępowania administracyjnego jest tylko dokumentem potwierdzającym pewien stan faktyczny – aktem wiedzy mającym znaczenie dowodowe. Tak też było traktowane przez organy administracyjne oraz sądy administracyjne - jako element ustaleń stanu faktycznego, który stanowił podstawę kwalifikacji prawnej. Zaświadczenie nie rozstrzyga żadnej sprawy administracyjnej, nie kreuje sytuacji prawnej. Należy także zauważyć, że kwestia dopuszczalności sprostowania czy uzupełnienia zaświadczenia pozostaje bez znaczenia dla prawidłowości rozstrzygnięcia. Powodowi przysługiwało bowiem prawo żądania wydania nowego zaświadczenia o treści, którą uważał za prawidłową. Na odmowę wydania takiego zaświadczenia przysługiwało powodowi prawo złożenia skargi w sposób przewidziany w dziale VIII k.p.a. Nie ma racji skarżący, iż wydanie odmiennych orzeczeń w toczących się postępowaniach administracyjnych nie było możliwe z uwagi na związanie organów treścią zaświadczenia nr (...). Wydanie zaświadczenia nie pozbawia strony możliwości kwestionowania jego treści dostępnymi środkami dowodowymi w toku postępowania administracyjnego czy sądownoadministracyjnego. Z tego punktu widzenia zasadny jest wniosek o braku wykazania adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy działaniem pozwanego w postaci wydania przedmiotowego zaświadczenia, a szkodą w postaci nie otrzymania zwrotu nadpłaconego podatku (art. 361 § 1 k.c.). Powodowie wyczerпали bowiem wszystkie środki prawne w ramach procedury administracyjnej i sądownoadministracyjnej, w której mogli kwestionować ustalenia stan faktycznego prowadzące do oceny zastosowania art. 21 ust. 1 pkt 83 u.p.d.o.f.

Nie jest także zasadny zarzut naruszenia art. 442¹ § 1 k.c. chociaż Sąd Apelacyjny częściowo nie podziela interpretacji przedstawionej przez Sąd Okręgowy w tym przedmiocie. Zgodnie z art. 442¹ § 1 k.c. - roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Przepis ten wiąże zatem rozpoczęcie biegu przedawnienia z powzięciem przez poszkodowanego wiadomości o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia, a nie o zakresie szkody, czy trwałości jej następstw. Ustalenie wiedzy poszkodowanego o szkodzie nie jest rekonstrukcją rzeczywistego stanu świadomości poszkodowanego, lecz stanowi przypisywanie mu świadomości wystąpienia szkody według kryteriów zrelatywizowanych do właściwości podmiotowych poszkodowanego, dostępnej mu wiedzy o okolicznościach wyrządzenia szkody oraz zasad doświadczenia życiowego, w szczególności co do powiązania zaistniałej szkody z określonym czynem niedozwolonym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 13 maja 2014 r., I ACa 1475/13). W ocenie Sądu Apelacyjnego powodowie mieli świadomość szkody oraz podmiotu obowiązanej do jej naprawienia od dnia w jakim zostały im doręczone ostateczne decyzje administracyjne dotyczące powodów. Mając na względzie datę wydania wyroków Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (25 lutego 2010 r.) rozpoznających skargi powodów od wydanych decyzji administracyjnych oraz datę wniesienia powództwa (22 maja 2013 r.) należy stwierdzić, że roszczenie powodów uległo przedawnieniu.

Niezasadny jest także zarzut nierozpoznania istoty sprawy. W orzecznictwie przyjmuje się, że nierozpoznanie istoty sprawy występuje, gdy sąd nie orzekł o roszczeniu będącym przedmiotem powództwa. Wskazuje się, że nierozpoznanie istoty sprawy to niezbadanie merytorycznej podstawy dochodzonego roszczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1998 r., II CKN 895/97), nierozpoznanie merytoryczne zgłoszonych w sprawie roszczeń (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 1998 r., I CKN 804/97) lub zaniechanie przez sąd pierwszej instancji zbadania materialnej podstawy żądania pozwu albo całkowite pominięcie merytorycznych zarzutów pozwanego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97). W ocenie Sądu Apelacyjnego żaden z wymienionych przypadków nie

wystąpił w rozpoznawanej sprawie, Sąd Okręgowy orzekł bowiem o żądaniu powodów, badając materialną podstawę żądania i ustosunkowując się do zarzutów podnoszonych przez pozwanego.

Dlatego też, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację powodów jako bezzasadną. O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu - zasądzając od powodów solidarnie na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 2700 zł.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w sentencji.